

ГРБ ЦРНОЈЕВИЋА

Грб Црнојевића
(реконструкција Александар Л. Ивановић, Народни музеј Црне Горе, Цетиње)

Грб Црнојевића,
према каталогу Европске хералдичке организације

Грб Црнојевића,
према хералдичким родословима европских династија

Грб Немањића,
према Београдском грбовнику

**Печат Великог кнеза Московског
Ивана Третај, 15. вијек (1485-1495)**
Основни елементи грба, двоглавог орла,
руски владари су преузели од Византије
од које су примили хришћанство. Руски
историчари узимају као једину рођења
Државног грба – 1497. једину

**Детаљ двоглавог орла са одједе
кнеза Мирослава**
Под утицајем Византије се већ
почетком 13. вијека јавља двоглави
орло као декорација на хаљинама
захумског кнеза Мирослава,
најмлађе браће Стефана Немање

Назив Црна Гора односи се најприје на географски локалитет дијела зетске државе, између планине Ловћен и Скадарског језера, који се назива Горња Зета.

Од краја 15. вијека назив Црна Гора почиње да се употребљава као име за државу под династијом Црнојевића, која је имала континуитет са Зетом Војисављевића, Немањића, Балшића и Црнојевића.

Господар Зете Иван Црнојевић, водећи борбу за очување Горње Зете од инвазије Турака и претензија Млетака, последије пада Жабљака под турску власт 1487. године премјешта престоницу на Обод (Ријечки град) а потом на Цетиње (Ловћенски долац).

На Цетињу подиже своју резиденцију - дворца (1482) и Цетињски манастир (1484) као ново сједиште Зетске митрополије.

Основни елемент грба, двоглавог орла, посљедњег Господара Зете и првог Господара Црне Горе Ивана Црнојевића налази се на печату који је употребљавао последије 1481. године и на капителу Цетињског манастира. Грб Црнојевића уклесан је на парпетној плочи узиданој на апсиди садашње цркве Цетињског манастира, пренешеној са рушевина старе. Око орла је, као штит, кружни ловоров вијенац.

Мотив грба нашао је мјесто као украс на икунабулама из штампарије Црнојевића. Један тип заставице (графита) на првим јужнословенским ћирилским књигама у Октоиху првогласнику (1493/94) и Псалтиру (1494) има двоглавог орла идентичног са орлом Ивана Црнојевића са парапетне плоче Цетињског манастира и печата са даровне оснивачке повеље. Између и испод глава, на грудима орла, су скраћенице за имена и ранг оснивача штампарије **Ђурђа Црнојевића**. Око орла је срцолики ловоров вијенац, који је у ствари хералдички штит, и два анђела који представљају чуваре грба.

Грб Црнојевића јавља се и у илустрованој икунабули Октоиху петогласнику (1494).

На свих шест илустрација приказан је грб Ђурђа Црнојевића. У односу на онај са заставица, у Октоиху првогласнику и Псалтиру, изнад ловоровог вијенца додана је круна. Горњу страну вијенца потежу двије птице, а о доњу се придржавају два пута, који су у ствари чувари грба.

Подстицаји да Црнојевићи узму за основну грбовну слику, двоглавог орла, могли су доћи са разних страна. Падом Византије под Турке у 15. вијеку Русија, која је од ње примила хришћанство, узима византијског орла за свој симбол. Када се упореде печати Господара Ивана Црнојевића и Великог кнеза Московског Ивана Трећег сличност је очигледна. Црнојевићи су се могли сусрести са двоглавим бијелим орлом у Српској деспотовини већ од 1421. године када Балша III уступа Зету у насљеђе свом ујаку деспоту Стефану Лазаревићу. Двоглавог бијелог орла Лазаревићи су преузели од Немањића на чијем двору су били значајна властела и великаши.

У темељу Зете стоји светородна династија Немањића, која је владала Зетом прије династија Балшића и Црнојевића, и сасвим је логично да Господар Иван Црнојевић узме симбол Српске царевине којој је Зета припадала.

Није тешко уочити да је Византија као хришћанска и православна држава била узор свим овим земљама да за симбол узму двоглавог орла. У прегледу грбова млетачког племства, у хроници из 16. или 17. вијека, дат је и цртеж породичног грба Црнојевића, који се углавном поклапа са изгледом грба познатог са аутентичних цетињских споменика с краја 15. вијека. **Оно што је посебно значајно, назначене су и боје - бијели двоглави орао на црвеном пољу.** Сви стари грбовници који приказују грб Црнојевића слажу се да је боја грбовног штита била црвена. У грбовницима постоји несагласност око боје двоглавог орла. Између свих тих контроверзи, предност, што се тиче вјеродостојности, заслужује поменути хроника. Јер, прије свега, црвено и бијело су боје претцрнојевићке, зетске и постцрнојевићке, црногорске хералдике. Грб Црнојевића задржао се у званичној употреби, истина не дуго, и последије пада Црне Горе под турску власт.

Станиша Црнојевић (Скендер-бег), најмлађи син Ивана Црнојевића, остао је и последије примања ислама вјеран грбу своје породице. У својству санџак-бега посебног турског санџаката Црне Горе (1513-око 1530), он је као свој амблем истицао двоглавог бијелог орла на црвеном пољу.

(Јован Маркуш)